

KIRJANDUSE AINEKAVA 6. KLASSILE (2 tundi nädalas, 70 tundi õppeaastas)

ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED	LÕIMING
<p>Lugemine Eesmärgistatud ülelugemine. Oma lugemise jälgimine ja lugemisoskuse hindamine. Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.</p>	<p>- on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut); - loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist; - tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi, kõneleb oma lugemismuljetest, -elamustest ja -kogemustest.</p>	<p>Elukestev õpe. Keskkond ja jätkusuutlik areng. Väärtused ja kõlblus. Seotud eesti keele, loodusainete, ühiskonnaõpetuse, ajalooaga.</p>
<p>Jutustamine Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi. Tekstilähedane jutustamine märksõnade toel. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine. Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon, karikatuur,</p>	<p>Jutustamine - jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade toel; - jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale; - jutustab piltteksti põhjal ja selgitab selle sisu.</p>	<p>Elukestev õpe. Teabekeskond. Väärtused ja kõlblus Seotud eesti keele, muusika, kunsti jt jutustavate ainetega.</p>

<p>koomiks) põhjal. Fantaasialoo jutustamine.</p>		
<p>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti abil oma sõnadega, peast. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi - ja väitlausestena, märksõnadega. Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Illustratiivsete näidete (nt tsitaatide, iseloomulike detailide) otsimine tekstist. Detailide kirjeldamine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Loetu põhjal järeltunde tegemine. Oma mõtete, tundmuste, lugemismuljete sõnastamine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest Teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine.</p>	<p>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused - vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega; - koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu; - leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte; - järjestab teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha; - kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalnormidest, võrdleb iseennast mõne tegelasega; - arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust,</p>	<p>Keskkond ja jätkusuutlik areng. Kultuuriline identiteet. Teabekeskond. Tehnoloogia ja innovatsioon. Seotud kõigi ainetega.</p>

<p>Teose/loo kui terviku mõistmine.</p> <p>Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Sündmuste järjekord. Sündmuste põhjus-tagajärg-seosed. Minajutustaja kui loo edastaja. Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. Teose sündmustiku ja tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga. Tegelase muutumise, tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine, käitumise põhjendamine. Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendamisteed. Looma- ja imemuinasjutu tüüptegelased.</p>	<p>valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust; - otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse.</p>	
<p>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine</p> <p>Epiteedi ja võrdluse äratundmine ja kasutamine. Lihtsamate sümbolite seletamine. Tegelaskõne varjatud tähenduse mõistmine. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine, selle võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega. Riimide</p>	<p>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine</p> <p>- tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete ja võrdlusi; - seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust; - mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes.</p>	<p>Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Elukestev õpe. Seotud eesti keele, võõrkeele, kunsti, ühiskonnaõpetuse ja ajalooga.</p>

<p>leidmine ja loomine. Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Luuleteksti tõlgendamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.</p>		
<p>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine Imemuinasjutu sisutunnused. Hiiu- ja vägilasmuistendi tunnused. Vanasõna ja kõnekäänu olemus. Ajaloolisejutustuse tunnused. Teose teema ja idee. Probleemi olemus. Tüüptegelane. Tegelastevahelise konflikti olemus. Luuletuse vorm: salm ja riim. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm. Animafilmi olemus.</p>	<p>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine - seletab oma sõnadega epiteedi, võrdluse, muinasjutu, muistendi, kõnekäänu ja vanasõna olemust.</p>	<p>Tehnoloogia ja innovatsioon. Kultuuriline identiteet. Seotud ajaloo (muinasajalugu ja - kultuur. Vanarahvakultuur. Kombed ja tavad); kunsti (rahvakunst); muusika (rahvalaul ja autorilaul, viis, rütm, esitus); eesti keele (silp, rõhk, vanad keelevormid, murded, kujundlik keelekasutus); geograafiaga (murdealane geograafiline paiknemine, tsivilisatsioon ja loodus).</p>
<p>Esitamine Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?) Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. Luuleteksti esitamine peast. Lühikese proosateksti</p>	<p>Esitamine - esitab peast luuletuse, lühikese proosateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjäär. Tervis ja ohutus. Tehnoloogia ja innovatsioon. Esinemine seotud kõigi ainetega.</p>

<p>esitamine (dialoogi või monoloogina).</p>		
<p>Omalooming Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Eseme, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse, tunnete kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine. Jutustamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine. Teemamapp tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta. Teemamapi vorm (mapp, karp, CD vms), sisu ja vormistamine. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid, nt imemuinasjutu, tõsielu- või fantaasiajutu, hiiu- või vägilasmuistendi, mälestusloo, kirjandusliku tegelase või looduskirjelduse, vanasõna (de) või kõnekäändude põhjal jutukese, ette antud riimide põhjal või iseseisvalt luuletuse, teose või kujuteldava tegelase päevikulehekülje, loo</p>	<p>Omalooming - kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldava ja jutustava teksti.</p>	<p>Kultuuriline identiteet. Elukestev õpe. Tehnoloogia ja innovatsioon Seotud eesti keele, kirjanduse, ajaloo, loodusõpetusega.</p>

sündmustiku edasiarenduse, tegelastevahelise dialoogi, kirja mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale, luuletuse põhjal samasisulise jutu või muud sellist.		
---	--	--

Kohustuslik kirjandus

A. Kivirähk „Sirli, Siim ja saladused“, A. Lindgren „Vennad Lõvisüdamed“ või „Röövlitütar Ronja“, C.Nöstlinger „Vaetuslaps“, J. K. Rowling „Harry Potter ja tarkade kivi“, M. Twain „Tom Sawyeri seiklused“, A.Pervik „Arabella, mereröövli tütar“, vähemalt üks uudisproosa teos omal valikul, üks vabalt valitud luulekogu.